

Sociolingvistická variabilita v slovenskom posunkovom jazyku

★ **Posunkový jazyk** je živý jazyk, ktorý sa vyvíja a mení pod vplyvom rôznych sociálnych (napríklad vek, región, pohlavie, náboženská príslušnosť, etnická príslušnosť) a štylistických faktorov (striedanie medzi formálnym a neformálnym registrom). Variabilita sa prejavuje najmä v lexike, ale aj vo fonológii, morfológii a syntaxi.

★ **Hlavné faktory variability slovenského posunkového jazyka:**

- **Vek:** Rozdiely medzi generáciami – mladšia, stredná a staršia generácia posunkujúcich používa niektoré posunky odlišne.
- **Región:** Existujú regionálne varianty posunkov v oblastiach s vyššou koncentráciou nepočujúcich posunkujúcich, najmä v dôsledku pracovných príležitostí pre nepočujúce osoby. Napriek tomu je väčšina základnej slovnej zásoby je spoločná.
- **Lokalita škôl:** Šesť základných škôl pre žiakov so sluchovým postihnutím na Slovensku vytvára niekoľko vlastných variantov posunkov.
 - **Prstové znaky:** Používajú sa jednoručné, dvojručné abecedy a pomocné artikulačné znaky, pričom ich výber sa líši podľa školy.
- **Národnosť a náboženstvo:** Posunky sa môžu líšiť podľa národnosti – napríklad slovenská, maďarská, rómska komunita, a podľa náboženstva: katolíci a Jehovovi svedkovia.
- **Register:** Rozlišuje sa formálny a neformálny register podľa situácie:
 - oficiálne, profesionálne a verejné situácie – napríklad konferencia, omša, škola, večerné správy,
 - bežné, súkromné a priateľské situácie – napríklad klub nepočujúcich, rodina, športová aktivita, výlet.

★ Podľa jednej štúdie je najrozšírenejším sociálnym faktorom lexikálnej variability slovenského posunkového jazyka **medzigeneračná rozdielnosť posunkujúcich**, badateľná v dvoch generáciách: mladšej/strednej a staršej.

CHCIET (staršia a mladšia/stredná generácia)

ČAJ (staršia a mladšia/stredná generácia)

★ **Variabilita** je prirodzenou súčasťou každého jazyka vrátane slovenského posunkového jazyka a odráža rozmanitosť komunity nepočujúcich na Slovensku.

★ Slovenský posunkový jazyk je plnohodnotný jazyk s vlastným historickým vývojom, ktorý sa prispôsobuje potrebám svojich používateľov.